

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 27.4.2012
čj. SRS 017698 /2012

Oblastní odbor SRS

Slovanská alej 2179/20

326 00, Plzeň

Zpráva č. 5 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.4.–29.4.2012

1. Počasí

Ve sledovaném období pokračovalo do středy 25.4. chladné a vlhké počasí s denními teplotami od 9 do 12 °C a ranními teplotami kolem bodu mrazu (až do – 3 °C) s občasnými dešťovými přeháňkami. Od čtvrtka 26.4. nastalo citelné oteplení, které v závěru týdne vedlo až k letním odpoledním teplotám až k 28 °C a jasnu až polojasnu beze srážek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Dostatek vláhy na polích vede k viditelným přírůstkům v porostech, přesto místy špatně vzchází porosty máku setého. Probíhá setí kukuřice, sázení brambor, ošetřování obilovin herbicidy a je dokončováno ošetřování řepky insekticidy proti blýskáčkům. Plevelé již začínají kvést, je předpoklad vyššího zaplevelení porostů.

OBILNINY

Chladné a deštivé počasí v první polovině sledovaného období mělo příznivý vliv na proces odnožování obilnin a tím i případné zahuštění porostů. Nárůst teplot ve druhé polovině období vede k nárůstu výskytu hmyzích škůdců.

PŠENICE OZIMÁ (RF 24 – 32, čtvrtá odnož viditelná až fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka)

Střední výskyt tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella tritici*) sledován v okrese Domažlice (Milavče, 24.4. a Postřekov, 24.4.), slabý výskyt zaznamenán na Klatovsku (Malý Bor, 26.4., Tajanov u Tupadel, 24.4.), Tachovsku (Pernolec, 26.4.) a Plzni – jihu (Horní Lukavice, 24.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnože ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okrese Tachov (Pernolec, 26.4.) byl zaznamenán první slabý výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Ve fázi 32 se nebere v úvahu tvořící se list F – 1. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 61 (počátek kvetení). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob a chorob klasů. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okrese Klatovy (Řakom, 24.4.) byl pozorován střední výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*). V okrese Klatovy (Malý Bor, 26.4. a Tajanov u Tupadel, 24.4.) a Plzeň - jih (Horní Lukavice, 24.4.) zjištěn slabý výskyt této choroby.

Zjišťování výskytu padlí pšenice se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti padlí ječmene u pozemků při 10% a vyšším napadení rostlin, obvykle v růstové fázi 25 - 32. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Výskyt larev kohoutků (*Oulema* spp.) zjištěn v okrese Plzeň - jih (Horní Lukavice, 24.4.). Výskyt dospělců těchto brouků zaznamenán v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 26.4.). V okrese Klatovy (Tajanov u Tupadel, 24.4. a Malý Bor, 26.4.) pozorovány vajíčka těchto brouků.

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

V okrese Klatovy (Malý Bor) zaznamenáno zaplevelení rostlinami heřmánkovce nevonného (*Tripleurospermum inodorum*).

JEČMEN OZIMÝ (RF 31 - 32, fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka)

V okrese Rokycany (Němčovice, 24.4.) zjištěn slabý výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis* f. sp. *hordei*).

Zjišťování výskytu padlí ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti padlí ječmene u pozemků při 10% a vyšším napadení rostlin, obvykle v růstové fázi 25 - 32. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) pozorován na Rokycansku (Němčovice, 24.4.), Tachovsku (Velký Rapotín, 26.4.) a Plzni – jihu (Štáhlavice, 26.4.).

Zjišťování výskytu **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (síťované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Rokycany (Němčovice, 24.4.), Plzeň – jih (Štáhlavice, 26.4. a Dolní Lukavice, 24.4.) a Domažlice (Chrastavice, 24.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema spp.*)** pozorován v okrese Klatovy (Malý Bor, 26.4.). V okrese Rokycany (Němčovice, 24.4.) zjištěn slabý výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)**.

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá.

V okrese Klatovy (Malý Bor) zaznamenáno zaplevelení **violkou rolní (*Viola arvensis*)**.

JEČMEN JARNÍ (RF 13 - 30, fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Porosty jarních ječmenů jsou zatím bez výraznějšího výskytu škodlivých organismů.

V okrese Plzeň – jih (Knihy, 24.4.) pozorován první slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**.

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 00 – 11, suché semeno až 1. pravý list s vyvinutým palistem (nebo 1. úponkem))

Porosty hrachu začínají vzcházet a zatím na nich nebyl zjištěn výskyt škodlivých organismů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 50 - 61, hlavní květenství již viditelné, těsně obklopené nejvyššími listy až počátek kvetení, asi 10% květů na hlavním stonku otevřeno, květní osa se prodlužuje)

Nárůst teplot ve druhé polovině období vede k nárůstu výskytu hmyzích škůdců.

Porosty řepky jsou lokálně **poškozené mrazem** a dochází k deformacím a praskání stonků.

V okrese Klatovy (Malý Bor, 26.4.) nalezeny rostliny napadené sekundárním patogenem **šedou plísnovitostí brukvovitých (*Botryotinia fuckeliana*)** na krčcích rostlin poškozených již od podzimu houbovými chorobami.

Ochrana: likvidace posklizňových zbytků, setí zdravého osiva, nepřehnojování dusíkem. Moření osiva a fungicidní ošetření ve fázi dlouhivého růstu a především ve fázi kvetení řepky (optimálně v plném květu RF 65).

Při prohlídce lodyh a stonků řepky ozimé byla na mnoha místech zaznamenána přítomnost vpichů, vajíček a larev krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) a krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*), rostliny jsou poté místy ohnuté anebo zdeformované.

Blýskáček řepkový (*Meligethes aeneus*) se objevuje na všech pozorovacích bodech zatím pouze slabě nebo je místy stále bez výskytu ale dá se předpokládat nárůst jeho výskytu.

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivost v růstové fázi, kdy jsou pupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu. Po rozkvětu již brouci neškodí, živí se pylem.

MÁK SETÝ (RF 0 – 10, suché semeno až vzcházení)

Porosty máku začínají vzcházet. V okrese Klatovy (Nehodiv, 26.4.) a Plzeň – sever (Úněšov, 26.4.) bylo zaznamenáno poškození chladem – špatné vzcházení a mezerovitost porostů.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 56, jednotlivé květy se začínají od sebe navzájem oddělovat, květy jsou ještě uzavřené (fáze zeleného poupěte))

Výskyt padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) na listech a květních růžicích zatím nebyl na pozorovacích bodech objeven.

Včasně a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7 až 10 dnů od fenofáze BBCH 56 až 57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Na pozorovacích bodech zatím nebyla zjištěna strupovitost jabloně (*Venturia inaequalis*).

Ochrana je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekce, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5) 7 až 10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1 až 2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvatelnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti.

Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla, šestý den nebo další dny po předchozím ošetření.

První slabý výskyt larev **mery jabloňové (*Psylla mali*)** pozorován na Rokycansku (Němčovice, 24.4.) a na Tachovsku (Velké Dvorce, 26.4.).

Výskyt se sleduje v období vegetačního klidu až rašení na 20 dvouletých větvích (vajíčka) nebo alespoň před ošetřením (přítomnost larev).

Jabloně se ošetřují při výskytu 50 a více vajíček na 1 m délky větví nebo při výskytu 100 a více larev ve 100 květních nebo listových růžicích.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 61 – 63, počátek kvetení, asi 10 % květů otevřeno až asi 30 % květů otevřeno)

První slabý výskyt dospělců **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** byl zaznamenán v okres Plzeň – jih (Nebílovy, 23.4. a 26.4.) na bílých lepových deskách.

Zjišťování výskytu dospělců pilatky švestkové a pilatky žluté se provádí 2 krát týdně od začátku kvetení na bílých lepových deskách. Z počtu ulovených dospělců se vypočte průměrný počet ulovených jedinců na 1 lapač a den.

Signalizujeme ošetření proti dospělcům pilatky švestkové a pilatky žluté. Ošetření se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50 % vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h) = 1900 °C měřená od začátku kalendářního roku.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová